

Čtenářská gramotnost

**zvyšování kompetencí jako prevence sociálního vyloučení
metodický materiál**

Písemný výstup projektu Křenka – zážitkem k inkluzi,
registrační číslo: CZ.1.07/1.2.00/27.0012

KA - 3 Zvyšování finanční gramotnosti a klíčových kompetencí jako prevence sociálního vyloučení

Brno 2012-2015

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

Úvod	4
Proč výuka čtenářské gramotnosti u nás ve škole?	4
V čtenářské gramotnosti se prolínají tyto roviny ¹ :	5
Složky čtenářské gramotnosti.....	6
Cíle výuky čtenářské gramotnosti	6
Metody pro rozvoj čtenářské gramotnosti	8
Nejpoužívanější metody a formy (pro 2. – 5. ročník).....	9
Reedukace sluchového vnímání.....	11
Vnímání a reprodukce rytmu	12
Reedukace zrakového vnímání	12
Orientace v prostoru	12
Z metod kritického myšlení rozvíjejících ČG:.....	13
1. Volné psaní.....	13
2. Čtení s předvídáním (vhodné pro umělecké texty)	13
3. Čtení s tabulkou předpovědí.....	14
4. ANO – NE.....	14
5. I.N.S.E.R.T.	15
6. Dílna čtení	16
7. Podvojný deník.....	17
PRACOVNÍ LISTY PRO 3. – 5. ročník	18

Metodika čtenářské gramotnosti

Písemný výstup projektu Křenka – zážitkem k inkluzi, registrační číslo: CZ.1.07/1.2.00/27.0012

Strana 3 (celkem 40)

Jan Werich: Fimfárum (text z knihy).....	19
Pipi Dlouhá punčocha - (text z čítanky)	21
Z Jirkova deníku	25
Toníkovo ráno.....	26
Narozeniny	27
Dovolená.....	28
Přichází jaro.....	29
Jules Verne	30
Setkání s malým princem	31
O šídlu, kohoutu, kačeru a houseru.....	33
Malé a velké zelí.....	35
Mach a Šebestová	37
FILMY, večerníčky a čítanky	38

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod

Pojetí čtenářské gramotnosti prochází stálým vývojem a zpřesňováním. Mezinárodní výzkum OECD PISA ji definuje takto: „Čtenářská gramotnost znamená schopnost porozumět psanému textu, přemýšlet o něm a používat jej k dosahování určitých cílů, k rozvoji vlastních schopností a vědomostí a k aktivnímu začlenění do života společnosti.“

Proč výuka čtenářské gramotnosti u nás ve škole?

- Fenomén čtení mizí – vztah ke čtení téměř neexistuje (děti nemají potřebu).
- Zkratkovité vyjadřování v komunikaci dětí, změny v jazyku, cizí jazyky... rozumíme přečtenému?
- Usuzujeme správně? Tak, jak nás vedl text?
- Přemíra informací – umíme si vybrat a zapamatovat důležité?
- Umíme aplikovat přečtené? (návody....)
- Rozvíjíme svoji osobnost díky čtení .

Naše specifikum: přečtou si naše děti správně vše důležité v dospělém životě?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

V čtenářské gramotnosti se prolínají tyto roviny¹:

- **Vztah ke čtení**

Předpokladem je potěšení z četby a vnitřní potřeba číst.

- **Doslovné porozumění**

Čtenářská gramotnost staví na dovednosti dekodovat psané texty se zapojením dosavadních znalostí a zkušeností.

- **Vysuzování**

Čtenářsky gramotný člověk by měl umět vyvozovat z přečteného závěry a texty posuzovat (kriticky hodnotit) z různých hledisek včetně sledování autorových záměrů.

- **Metakognice**

Dovednost a návyk seberegulace, tj. dovednost reflektovat záměr vlastního čtení, v souladu s ním volit texty a způsob čtení, sledovat a vyhodnocovat vlastní porozumění čtenému textu a záměrně volit strategie pro lepší porozumění.

- **Sdílení**

Čtenářsky gramotný člověk je připraven své prožitky a pochopení sdílet s dalšími čtenáři, všímá si shod a přemýšlí o rozdílech.

- **Aplikace**

Čtenářsky gramotný člověk využívá čtení k seberozvoji i ke svému konání v životě.

Složky čtenářské gramotnosti

- které můžeme sledovat a rozvíjet u žáků¹:

- Žák je k četbě motivovaný, četba patří mezi preferované činnosti.
- Žák se soustředí na četbu.
- Žák dokáže vyhledat v textu informace.
- Žák shrnuje.
- Žák si vyjasňuje při čtení.
- Žák si klade otázky k lepšímu porozumění textu.
- Žák předvídá.
- Žák zachytí základní složky příběhu.
- Žák vyvozuje, vysuzuje nebo posuzuje.
- Žák hledá a nalézá souvislosti.
- Žák vyjadřuje svou bezprostřední reakci na četbu.

Cíle výuky čtenářské gramotnosti

1. Motivace dětí ke čtení a soustředění se na četbu
2. Zlepšení čtenářských dovedností – techniky čtení
3. Porozumění textu, hledání informací, orientace v textu (testování)
4. Pomoc pro jazykové vzdělávání – rozšiřování slovní zásoby, upevňování mluvnických pravidel spisovného jazyka
5. Naučit děti: shrnovat poznatky z přečteného textu, vyvozovat a hledat souvislosti
6. Učit z paměti vhodné texty – básně a připravit děti na školní soutěž v recitaci

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Souhrn základních podmínek pro rozvíjení čtenářství¹

1. Nikdo ve škole nepovažuje čtení za ztrátu času, dospělí jsou modelem čtenáře.
2. Čas - dostatek, pravidelnost, četnost: Žáci mají dostatek času na čtení přímo ve škole, čas je čtení věnován pravidelně a s dostatečnou frekvencí.
3. Předčítání: Žákům se ve škole často předčítá i tehdy, když už sami umějí číst.
4. Dostupnost knih a textů: Prostředí je naplněné různorodými knihami a texty, které jsou snadno dostupné (včetně jednoduchého výpůjčního systému).
5. Vlastní volba: Žáci si mohou vybírat knihy a texty podle vlastní volby.
6. Četba celých textů: Žáci čtou celé knihy, ne jen ukázky nebo úryvky.
7. Příležitost pro čtenářskou odezvu a sdílení: Žáci mohou bezprostředně sdílet osobní dojmy z četby.
8. Čtení je propojeno se psaním: Žáci písemně reagují na přečtené (osobní záznamy z četby). Žáci se učí textům rozumět i tím, že je sami vytvářejí (produktivní psaní).
9. Učitelé umějí čtení vyučovat: Ovládají čtenářské strategie pro porozumění textu, umějí je modelovat a vyučovat, ovládají metodu hlasitého přemýšlení, poskytování popisné zpětné vazby a korektivní zpětné vazby, umějí vést žáky k výběru textu.
10. Učitelé čtou: Učitelé znají knihy, které mohou zaujmout jejich žáky. Umějí každému žákovi doporučit vhodnou knihu. Sledují novinky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Metody pro rozvoj čtenářské gramotnosti

Postup při zavádění nové metody:

1. Metodu vysvětlím.
2. Metodu (určitý krok metody) modeluji na určitém úseku textu.
3. Nechám žáky, aby reflektovali, čeho si při modelování všimli, společně zdůrazníme ty body, které vedou k dobrému zvládnutí metody (kroku metody).
4. Vyzvu žáky, aby si na dalším úseku textu metodu (krok metody) vyzkoušeli sami/ve dvojicích, vyzveme žáka/dvojici, aby modelovali před celou třídou.
5. Poskytnu zpětnou vazbu, vyzdvihnu, co se žákům podařilo, co se nepovedlo nyní nekomentuji.
6. Nechám žáky, aby sami řekli, co se jim podařilo, co by příště udělali jinak.
7. Žáci se rozdělí do skupinek a zkoušejí pracovat s další částí textu a poskytují si konkrétní ocenění, zapojím se do práce některé skupiny a pomáhám jí se zpětnou vazbou.

Popsaný proces může trvat několik vyučovacích hodin. Zkušenosti lektorů říkají, že pokud se nezmění *materiální* (např. existence školní knihovny) a *organizační podmínky školy* (možnost pracovat v delších časových úsecích než 45 min., čtenářská gramotnost se rozvíjí ve všech předmětech, škola vyčleňuje ve svém programu dostatek času na čtení přímo ve škole – dílny čtení, učitelé žákům předčítají - zejm. v literatuře), učitelé musí sami číst, při soustředění se na množství poznatků → nezbývá čas na myšlení), nelze většinu metod využívat.

„Čtení je složitá myšlenková činnost, čtení je myšlení. A naučit myslet, to dá práci a chce to čas.“¹

¹ KOŠŤÁLOVÁ, Hana, Tereza KRÁLOVÁ a Miroslav LORENC. Vybrané kapitoly pro rozvoj pedagogických dovedností. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010, 97 s. ISBN 978-80-245-1653-0.

ŠLAPAL, Miloš, Hana KOŠŤÁLOVÁ a Ondřej HAUSENBLAS. Metodika rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti. Vyd. 1. Nový Jičín: Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín, 2012, 144 s. ISBN 978-80-905036-8-7.

Nejpoužívanější metody a formy (pro 2. – 5. ročník)

- **zlepšování techniky čtení**, zakončování vět (intonace), obtížná slova
- **vysvětlování** neznámých pojmů, významově opačná x podobná slova, najdi synonyma k daným slovům
- **rychlost čtení**, počítání chyb – vzájemná kontrola
- **vlastní ilustrace** k textu, srovnání textu a ilustrace v knize k němu, pokus **o komiks**
(sled obrázků vystihujících děj v textu)
- **vyprávění** - vlastní zážitky ve srovnání s texty např. v čítance (prázdniny, vánoce.....)
- **recitace, zpaměti** jednoduché básničky, hledání a zapisování **rýmů**
- **předčítání** – otázky, vysvětlování slov, popis obrázků, srovnání s vlastní zkušeností, ilustrace k předčítanému, dabingové čtení (čtení zároveň s učitelem)
- **orientace v textu** – odstavce, řádky (najdi začátek – konec věty, odstavce), hledání vět, slov podle pokynů (druhy slov, řádek, odstavec umístění, konec a začátek slova..... x-tá věta)
- **hledání v textu** (přesmyčky slov z textu, slova podle začátku a konce, rytmu, počtu slabik)
- **skládání rozstříhaného textu**, pomíchané věty (několik vět z přečteného textu rozstříháme nebo napíšeme pomíchaně na papír – doporučujeme použít rozdílné písmo)
- **odpovědi na otázky k textu** (viz hledání informací), **oprava** výroku, **pravdivost** tvrzení (ano –ne), otázka s výběrem odpovědi (a,b,c) – viz ANO - NE
- mezi jednotlivými slovy v textu **nejsou mezery**, pokus se slova správně oddělit čarou (opíšeme několik vět z přečteného textu bez mezer)
- označ slova, která se **v textu nevyskytují** (vypíšeme několik slov z textu a mezi několik dalších, naprosto bez souvislosti)
- dej do kroužku slova, která jsou **napsaná správně**, zkontroluj s předchozím textem (do několika slov z textu napíšeme další slova, ale s pravopisnou chybou)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

- **zařad'** - přiřad' do „žánru“ (napíšeme nadpis přečteného textu a k němu další s podobnou tématikou, ale v žánrech, které zvolíme – pohádka, zpráva z novin, učebnice ....)

- **vyber nebo vyměň název**

- **domysli** (spíš **vyprávěj**, ale i **napiš**) konec čteného textu (použijeme úryvek známého textu u mladších, nového textu pro starší – te třeba mít po ruce, abychom mohli srovnat výtvary s původním textem) – jinak čtení s předvídáním – viz níže

- **nahrad'** slova nespisovná slovy spisovnými (použijeme texty z učebnice nebo u starších autora, který nespisovná slova používá – Příhody lišky Bystroušky....., lze i obráceně)

- doplň chybějící slova v textu podle ukázky

- **myšlenkové mapy** piš slova, která patří k danému tématu, buď kolektivně formou brainstormingu nebo individuálně na papír – nutné pokračování – diskuze o tom, patří-li sem toto slovo (je na dětech, aby si obhájily)

- **pětilístek**:- vyhledej slovo k tématu, např. učitel

- najdi 2 příd. jména   zodpovědný, spravedlivý

- najdi ke slovu 3 slovesa   opravuje, zkouší, píše
- dokonči větu   písemku
- napiš (řekni) větu, na téma učitel
- napiš synonymum ke slovu učitel

hry, soutěže: předvádění textu(nebo jen názvu nebo některého slova pantomimou,

hra město, jméno, zvíře, věc,

slova z písmen jiných (dlouhých) slov nebo jinak vybraných písmen,

slovní kopaná, přesmyčky ze slov v textu,

na co slovo začíná, končí (u mladších, u starších spíš obráceně – najdi slovo, které končí na....)

pexesa s písmenky

osmisměrky,

šifry, pohybový diktát

-promítnutí ukázky z filmu, večerníčku (povídání vlastními slovy, znáte konec tohoto příběhu?, ilustrace – např. vytvoření plakátu nebo upoutávky....)

U **žáků 2. ročníku** - slabších čtenářů se často vyskytují deficity dílčích funkcí. Je nezbytně nutné jejich reedukaci věnovat dostatek času s využitím následujících cvičení

Reedukace sluchového vnímání

Tato cvičení jsou zaměřena na několik oblastí:

1) Návčik naslouchání

- poznávání předmětů podle zvuku, určování intenzity zvuku, poznávání písňe podle melodie, poslech vyprávění

2) Sluchová paměť

- zapamatování hlásek, slabik, slov, číslic, rozvíjení vět přidáváním nového slova vždy po jejím zopakování, zapamatování melodie

3) Sluchová diferenciacce

- rozlišování slabik – jsou-li stejné či nikoli, pokračujeme dále rozlišováním slov, určování hlásky, kterou se dvě slova liší

4) Sluchová analýza a syntéza

- rozklad věty na slova, tvoření vět ze slov, určování pořadí slov ve větě, rozklad slova na slabiky, skládání slov ze slabik, vyanalizování slabik ve slově, rozklad slov na hlásky, skládání slov z hlásek, vyhledávání hlásek ve slově

Vnímání a reprodukce rytmu

Vnímání rytmu - děti určují, zda je rytmus stejný či nikoli

Reprodukce rytmu – rytmus reprodukuje tleskáním, podupáváním, hrou na tělo.

Reedukace zrakového vnímání

1. Rozlišování barev a tvarů
2. Zraková diferenciacce – určování shod a rozdílů 2 obrázků i s nesmyslnými náměty, vyhledání daného písmena v řadě písmen
3. Zraková analýza a syntéza (skládání rozstříhaných obrázků v jeden celek, dokreslování obrázků nebo písmen)
4. Zraková paměť (pexeso, zapamatování si a následné vybavení předmětů včetně jejich uspořádání)
5. Rozlišování figury a pozadí (vyhledávání předmětů, písmen na pozadí)
6. Rozlišování reverzních figur (podtrhávání předem určených písmen, tvarů, které jsou různě otočené)
7. Postřehování – je rychlé zaměření zrakové pozornosti na vnímané písmenko, slabiku, slovo

Orientace v prostoru – rozvíjíme operace ve směru vertikálním, předozadním a horizontálním (pojmy nahoře – dole, vpředu – vzadu, vlevo – vpravo).

U žáků je dále nutné rozvíjet **slovní zásobu** (jmenuj vše co je dřeva, vyprávěj svou oblíbenou pohádku, říkej co patří do kuchyně, vypravuj o svých vysněných prázdninách, o své knížce co jsi četl....)

Z metod kritického myšlení rozvíjejících ČG:

(získáno na seminářích v průběhu projektu)

1. Volné psaní (vhodné pro umělecké i naučné texty)

Pokyny: Pište k danému tématu (volíme na základě následně čteného textu) po stanovenou dobu (nejčastěji 5–10 minut, jsou však možné kratší i delší časové limity). Snažte se nezvedat tužku z papíru, tzn. pište pokud možno stále. Zapisujte všechno, co vás napadá – fakta, názory, domněnky, dotazy, pocity, i to, co vám třeba bude připadat v tu chvíli nesmyslné, případně se zadaným tématem nesouvisí. Nezapomínejte se formou písma a pravopisnými chybami. Nevracejte se během psaní k napsanému, nic neopravujte.

Cílem je vydat ze sebe co nejvíc myšlenek a dokázat bez přerušení psát. Texty se po uplynutí limitu předčítají ve dvojicích, skupinách či před celou třídou dobrovolně. Občas se stává, že žák odmítne psát, nenutíme ho tedy, většinou se při některém z dalších opakování této metody do činnosti zapojí. Volné psaní můžeme zadávat před čtením textu, aby si žáci vybavili, co už o zadaném tématu vědí, s jakými pocity se váže, nebo po přečtení textu, aby shrnuli své názory, pocity, vystihli hlavní myšlenky apod.

2. Čtení s předvídáním (vhodné pro umělecké texty)

Pokyny: Za chvíli budeme číst text. Na tabuli jsou napsána některá slova (klíčová slova), která se v něm objeví. Představujte si během několika minut na základě těchto slov co nejživěji příběh, o který se pravděpodobně bude jednat. Co se asi stane? Jak skončí?

Po uplynutí časového limitu dostanou žáci nový úkol: Podělte se o své domněnky se sousedem. Případně poté: Kdo chce, řeknete své nápady celé třídě.

Společný text čtou žáci postupně po částech. K nim pak každý žák *samostatně předvídá*, o čem se bude číst a svoje předpovědi vždy probere ve dvojici nebo ve skupině, případně v celé třídě. *Svoje předpovědi se také pokusí zdůvodnit*. Potom čte dále a po čtení si ve dvojici, případně se třídou ujasní, jak se text rozvíjel a jak se shoduje nebo rozchází s předpověďmi.

Cílem práce je podnítit zájem dětí o četbu, vzbudit v nich zvědavost, přes vlastní asociace jim pomoci najít si k textu cestu. Mladší žáci si mohou do sešitu nakreslit obrázky zvolených (klíčových) slov, aby se na práci lépe soustředili, nebo můžeme tato slova zadávat přímo pomocí obrázků. Pokud nejsou čtenářské dovednosti dětí ještě dostatečně rozvinuté, nebudou číst následný text sami žáci, ale učitel. Mezi žáky je to metoda velmi oblíbená jednak pro určité napětí, jednak proto, že *rozdíly v odhadu při ní nejsou chybami, pokud jsou správně zdůvodněny*.

3. Čtení s tabulkou předpovědi (vhodné pro umělecké texty)

Tabulka předpovědi propojuje tři fáze čtení podobně jako čtení s předvídáním, slouží mu jako přehledný záznam a zpřesňuje žákovo porozumění. Princip je stejný jako u prostého čtení s předvídáním, ale žáci pracují a diskutují pouze ve dvojicích a postupují vlastním tempem.

Pokyny: Rozdělte se do dvojic (případně učitel rozdělí žáky do dvojic podle předem zvoleného klíče). Po celou dobu práce budete pracovat v této dvojici svým vlastní tempem a domlouvat se na společných závěrech a zaznamenávat je do společné tabulky.

a) *Na tabuli je napsané místo a čas děje, název pověsti (Brno, 18.-19. století, pověst Kamenná panna)* Předvídejte podle těchto údajů, jak se bude podle vás text vyvíjet. Jak skončí? Řekněte proč. Svá tvrzení запиšte do tabulky.

Lze si připravit i sadu klíčových slov z textu, předvídat podle obálky knihy, titulu, ilustrací, např.

b) Přečtěte si název pověsti a prohlédněte si obrázek k textu.

Čtete první část textu. Po přečtení předvídejte, jak se bude text vyvíjet dál a запиšte do tabulky. Vraťte se také ke svým předpovědím před textem. Zapište, co se opravdu stalo?

Poté, co žáci přečetli postupně celý text, následuje sdílení v celé třídě. Tabulky se následně mohou vyvěsit na nástěnku (dobrovolně), po několika dnech si je žáci uloží do portfolia (lze je okopírovat, aby každý z dvojice měl co založit).

4. ANO – NE (vhodné pro naučné texty)

Pokyny: Před čtením textu si pozorně přečtěte tvrzení zapsaná v tabulce a запиšte do tabulky k jednotlivým tvrzením Ano nebo Ne podle vlastního uvážení. V této fázi pracujte každý sám, poté projděte vaše zápisy v tabulce ve dvojici a porovnejte shody a rozdíly.

Přečtěte si text, který je věnován dané problematice. Na základě informací uvedených v textu doplňte do tabulky Ano – Ne do posledního sloupce „V textu“. Na závěr projděte v celé třídě spolu s učitelem zápisy Ano – Ne v posledním sloupci tabulky (Učitel čte jednotlivá tvrzení tabulky a žáci uvádějí, zda text tvrzení potvrzuje nebo vyvrací). K případným nejasnostem poté diskutujte.

Cílem je vést žáky k samostatnému uvažování před čtením textu, navazování na dříve získané poznatky. Četbou textu se dříve získané poznatky ověřují, opravují a rozšiřují. Metoda vede žáky také k pozornému čtení textu, hledání a ověřování informací v něm.

Tvrzení	Ano	Ne	V textu

5. I.N.S.E.R.T. (vhodné pro naučné texty)

Jednotlivá písmena v názvu metody znamenají:

I	interactive	interaktivní
N	noting	poznámkový
S	system for	system pro
E	effective	efektivní
R	reading and	čtení a
T	thinking	myšlení

Jinak řečeno, jedná se o čtení textu za pomoci určitých značek. Ty mohou být následující:

- v známá informace (jedná se o informace už dříve pochopené, jasné)
- + nová informace (žák jí však rozumí) a zároveň důvěryhodná
- informace, která je v rozporu s tím, co žák zná (co si představuje, co se někdy naučil)
- ? nejasná informace (žák jí nerozumí, případně ne zcela, mate ho, nebo chce vědět víc)

Pokyny: Čtete text svým tempem a *na jeho okrajích si hned (při prvním čtení) dělejte každý sám značky*. Volte ty informace, které vám samotným budou připadat důležité nebo zajímavé. Není podstatné, kolik značek uděláte a jestli použijete všechny. Po přečtení textu se žáci spojí do dvojic a porovnávají, diskutují, kde a jaké značky použili. Pak může následovat diskuse v celé třídě, kdy učitel vyzve žáky, aby uvedli několik příkladů informací podle typu značky, kterou si informaci ve svém textu označili.

Po této fázi si žáci nejprve sami za sebe vytvoří tabulku, k níž dostávají tyto pokyny: Zapište všechny zvolené značky do jednoho řádku a do vzniklých sloupců vyberte pro každou značku v textu zvolený počet informací (např. tři nejpodstatnější). Nemáte-li pro některou značku vyžadovaný počet informací, zapište jen tolik, kolik jste jich skutečně vyhledali. Pokud jste označili některou značkou řadu údajů, zvolte z nich jen tři nejdůležitější.

v	+	-	?

Na tuto část navazuje zpravidla řízený rozhovor učitele s celou třídou, v němž se žáků ptá, co k jednotlivým značkám vybrali. Na závěr hodiny je možné, aby žáci vyvěsili své tabulky na místo k tomu ve třídě určené (jsou-li zapsány na volných papírech).

Pokud žák pracuje touto metodou, nutí ho to číst text pozorněji („neklouzat po povrchu“), číst s porozuměním, být ostražitý vůči textu, přistupovat k němu přemýšlivě, zvažovat, jestli může informacím v textu důvěřovat, nebo je třeba je dále ověřit a doplnit. Diskuse ve dvojicích přispívá k odbourávání zábran v komunikaci, které mají některé děti, mají-li mluvit před celou třídou. Při tvorbě tabulky se musí žák k textu znovu vracet a zvažovat podstatnost jednotlivých informací. Jako u jiných metod, je i zde nutné pečlivě zvážit, jak náročný a dlouhý text žákům nabídneme.

6. Dílna čtení (vhodné pro umělecké i naučné texty)

Komplexní metoda, vhodná pro četbu individuálně zvolených knih. Předpokládá pravidelný systém práce, zařazuje se pravidelně nejméně jednou týdně. Dílna čtení je založena na tom, že účinné čtení má složku individuální (samostatné tiché čtení zvolené knihy; záznamy osobních reakcí na četbu) a složku sociální (diskuse se spolužáky nad knihami; konzultace učitele se žáky). Dílna čtení může mít celou řadu variant, může se v ní odehrávat mnoho činností podle vyspělosti žáků, organizačních možností školy apod.

Pokyny: Žák si po stanovený čas tiše čte; poté si zapisuje svoje vlastní osobní reakce na četbu do podvojného deníku (třídílného zápisníku) nebo jinou formou sdílí se spolužáky dojmy z četby; konzultuje s učitelem; informuje různými formami o přečtené knize spolužáky.

Pravidla dílny čtení:

1. Musíte číst po celou dobu.
2. Nikoho nevyrušujte.
3. Žádné přestávky na záchod a pití.
4. Vyberte si knihu nebo text na čtení před začátkem čtenářské dílny.
5. Během sdílení (minilekcí) naslouchejte.
6. Můžete sedět pohodlně kdekoli.

7. Podvojný deník (vhodné pro umělecké texty)

Podvojný deník užíváme v rámci dílen čtení pro zápis osobních reakcí na četbu.

Pokyny: Rozdělte si list papíru, sešitu svislou čarou na dvě poloviny. Čtete text a během jeho čtení nebo po přečtení celého textu opište doslova na levou stranu informace (slova, spojení slov, věty), které vás nějakým způsobem zaujaly, ať kladně či záporně (počet vypisovaných informací je předem stanoven). Na pravou stranu pak napište k vypsáním částem textu vaše vlastní komentáře (údiv, souhlas, nesouhlas, připomínky, otázky, ...).

Cíl: Metoda kromě *cíleného přemýšlení* učí žáky zároveň *odlišovat citaci od komentáře*. Je vhodná při práci s delším textem, pomáhá spojovat dětem přečtené s vlastními prožitky, vede je k formulaci vlastních názorů. Lze ji použít také místo klasicky vedených zápisů z četby.

Podvojný deník můžeme rozšířit do podoby **Trojitého deníku**. Žáci napíší citaci a komentář (počet vybraných citací závisí na délce textu) a předají svůj sešit vylosovanému spolužákovi. Ten po přečtení připojí svůj vlastní komentář. Může komentovat citaci, spolužákův komentář nebo obě části.

Vypiš doslova pasáž (část textu), která na tebe zapůsobila (připomněla ti vlastní zážitek, představuje pro tebe záhadu, nemůžeš s ní souhlasit...)	Napiš souvislým textem komentář ke zvolené pasáži. (Proč sis zaznamenal právě ji, co ti připomněla, jaké otázky v tobě vyvolala, s čím nesouhlasíš...)	Napiš svůj komentář k předchozím částem (CITACE, KOMENTÁŘ).

PRACOVNÍ LISTY PRO 3. – 5. ročník

Cílem přiložených pracovních listů je rozvoj čtenářských kompetencí žáků 3. – 5. ročníků základních škol. Pracovní listy mohou být součástí vyučovací hodiny českého jazyka a literatury nebo mohou být použity pro domácí vypracování či v lekci určené výhradně čtenářské gramotnosti. V úlohách si žáci ověří porozumění textu, orientaci v něm, práci s informacemi i posouzení obsahu a formy textu. Dále je dobré během lekce pohovořit o autorovi, seznámit žáky s jeho životem a tvorbou.

Každý žák dostane pracovní list a s tím ve třídě pracuje. Vyučující s žáky přečte text, který se vztahuje k pracovnímu listu. Následně projde úlohu/y a zodpoví případné dotazy, žáci pracují také samostatně. Následně vyučující s žáky projde pracovní list/y a sdělí správná řešení a také to, kde bylo možné konkrétní informace v textu nalézt.

Cíle shrnutí:

- porozumění přečtenému
- rozvoj kreativity
- pozorné naslouchání
- výběr podstatných informací
- rozvoj vědomého čtenářství

Reflexe lekce - hodiny:

- diamant ???
- kresba
- pětilístek .....

Jan Werich: Fimfárum (text z knihy)

Kapitola: Fimfárum

1) Pohádka se odehrává ve vesnici :

- a) Horní Dedál   b) Nejeddál   c) Dolní Dedál

2) Co stálo na návsi:

- a) kašna   b) radnice   c) zkamenělá silniční příhoda

3) Hlavní postavou pohádky je:

- a) kovář   b) sedlák   c) švec

4) Kdo mu usiloval o život a proč?

---

5) Jaké dostal úkoly:

---

6) Kdo mu pomáhal?

---

7) Co bylo „fimfárum“, jakou mělo moc?

---

8) Jak pohádka skončila?

---

9) Napiš slova souznačná (mající stejný význam) se slovy :

- a) rejdil po řece –
b) šupajdil si to –
c) zarejdoval pod stavidlo –
d) finta –

10) Zjisti význam slov :

- a) finesa –
- b) fistule –
- c) flagelant –
- d) flažolet –

11) Znáš přísloví či lidovou moudrost, které by se hodilo na přečtenou pohádku ?

---

12) Můžeš přinést do školy „fimfárum“ ?

Pipi Dlouhá punčocha - (text z čítanky)

- 1) Pipi je 9 let a bydlí úplně sama ve vile Vilekule. ANO - NE
- 2) Její maminka je černošská královna a tatínek anděl. ANO - NE
- 3) Pipi vždy mluví pravdu. ANO - NE
- 4) S Pipi žijí tato zvířata (vyber): kočka, opička, ovce, papoušek, kůň, pes, kráva.

5) Popiš Pipi:

- vlasy: _____
- nos: _____
- šaty: _____
- nohy: _____
- zvláštní schopnosti: _____

6) Kdo je:

Pan Nilson - _____ Tomy - _____ Anika - _____

7) Napiš stručný postup, jak Pipi smažila lívance :

_____

_____

_____

8) Kdo je to pídítel? _____

Po čem se pídí? _____

Co vypídila Pipi _____

9) Jak se jmenuje hrozný rváč? Benk Bent Bengt Blent Benkt

Co provedl? _____

Jak ho Pipi potrestala? _____

10) Pro Pipi přišli tři policisté, aby ji odvedli do dětského domova. ANO - NE

11) Každé dítě musí chodit do školy a učit se číst. ANO - NE

12) Pipi hrála s policisty na „babu“. ANO - NE

13) Policisté odvedli Pipi s sebou. ANO - NE

14) Myslíš, že by se mohla stát Pipi tvou kamarádkou? A proč ano, proč ne.

_____

15) Na zbývajícím místě namaluj vilu Vilekulu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Z deníku kocoura Modroočka - (text z knihy, kapitola Veliká událost)

1. Přečti správně

kratší	když	ze země	v poslední době
temnější	ustlal	po zahradě	na hřbetě
nejtemnější	legrace	za vyučenou	za dveře
broukla	vystrčila	po některém	k člověku
přešlapovala	spadlý list	na žížalách	do jídla

2. Přečti a doplň, jak to vypadalo v zahradě na podzim.

Dny jsou stále _____. Svět dávno přestal být _____.
Je _____. Listí bylo stále více na _____.
Po zahradě chodil pták _____, co má žlutý _____, a pták kosová, co nemá žlutý _____. Dělají stále totéž. Pozorně poslouchají _____, pozorně se do _____ dívají. Najednou poskočí, odhodí spadlý _____, klovnou a táhnou ze země tlustou _____.

3. Modroočko pozoroval, že se Kiki chová zvláště. Pravdivé věty podtrhni.

Kiki dostala od člověka za vyučenou, že chytat ptáky je zakázáno.

Kiki byla veselá.

Kiki byla divně vážná.

Kiki měla velkou chuť k jídlu a tloustla.

Kiki byla nemocná a neměla chuť k jídlu.

Kiki stále něco hledala.

Kiki se na Modroočka zlobila.

Kiki chodila velice pomalu, jako by byla stará.

Člověk přinesl Kiki nový hluboký pelíšek.

Kiki se nový pelíšek nelíbil.

Kiki v pelíšku dlouho přešlapovala a pak začala příst, že je spokojena.

4. Jednoho dne nastalo veliké ticho a všechno bylo bílé.

Co chtěl Modroočko Kiki ukázat?

Co se ozývalo z pelíšku?

---

5. Doplně větu.

Já běžel do té bílé zahrady, abych všem kocourům a taky Zelenoočce oznámil tu novinu, že

máme _____ a že jsou velice_____.

6. Nakresli Kiki, jak vykukuje přes okraj pelíšku, aby Modroočkovi oznámila velikou událost.

Z Jirkova deníku

Přečti a splň úkoly:

Mám doma zvířecího kamaráda křečka. Dal jsem mu jméno Bobík. Chodím s ním na procházky před dům. Před naším domem se prý bude stavět divadlo. Proto se na našem trávníku dělaly hloubkové vrty. Ale dělníci zapomněli zasypat jednu díru. Když jsem šel jednou kolem s Bobíkem, nevíšiml jsem si toho, a do díry jsme spadli oba. Vyškrábal jsem se ven, ale Bobík a jedna má bota zůstali v díře. S pláčem jsem po jedné noze doskákával domů. Tatínek rychle popadl hůl a Bobíka i botu vytáhl. Byl jsem moc šťastný, že se mému kamarádovi nic nestalo.

1. Vyber jiný název pro článek, který nejlépe vystihuje ukázkou:

- a) Hloubkové vrty   b) Můj den   c) Bobík v díře   d) Rok v přírodě

2. Které z následujících tvrzení je pravdivé:

- a) Mám doma kamaráda psa.
b) Tatínek Bobíka i botu vytáhl.
c) Z jámy jsem se už nevyškrábal.
d) Chodím na procházky přes celé město.

3. Která z následujících vět odpovídá tomu, co je v ukázce:

- a) Dělníci nezasypali na trávníku jednu díru.
b) Bobíka a botu zachránila maminka.
c) Za naším domem se bude stavět nová škola.
d) Můj zvířecí kamarád je velký pes.

4. Přiřaď (spoj), kam patří tyto nadpisy:

Křeček domácí

Kniha pohádek

O mluvícím křečkovi

Učebnice přírodopisu

Muž zachránil křečka z jámy

Nadpis článku v novinách

Toníkovo ráno

Přečti a splň úkoly:

Již dávno stojí sluníčko nad lesem, ale malý Toník stále spí. Zdá se mu krásný sen. Stojí na mýtině a dívá se, jak lesní zvířátka přicházejí pít ke studánce. Vidí jeleny s dlouhými parohy, lišky a liščí mláďata. Kulatý měsíc krásně svítí. Vysoké stromy sklánějí dlouhé větve dolů. Toník cítí ve tvářích lehké doteky. Co to je? Otvírá oči a vidí usmívající se maminku.

1. Najdi jiný název pro článek:

- a) Vycházka lesem   b) Zvířátka a loupežníci   c) Toníkův sen   d) Pytlák v lese

2. Které tvrzení JE pravdivé?

- a) Toníka probudil dědeček   b) Toník se probudil moc brzo ráno
c) Toník viděl ve snu zvířátka   d) Kolem mýtiny rostly nízké stromy

3. Najděte, co NENÍ pravda:

- a) Toníkovi se zdál sen   b) Toník otevřel oči a uviděl dědu
c) Toník ve snu viděl jeleny a lišky   d) Jeleni měli dlouhé parohy

4. Přiřaď (spoj) k sobě všechny názvy k tomu, kde se mohou najít:

- a) Jelen evropský   A) zpráva v novinách
b) O jelenovi se zlatými parohy   B) učebnice přírodopisu
c) Auto se srazilo s jelenem na dálnici   C) pohádka

5. Vyber větu, ve které je pravopisná chyba.

- a) Malý Toník stále spí.   c) Ve snu vidí jeleny a lišky.
b) Včera byla neděle.   d) V noci svítil měsíc.

Narozeniny

Přečti a splň úkoly:

Malá Míša byla na výletě. Nyní běží domů. Těší se. Má narozeniny. Páté. Doma na ni čeká celá rodina. Co jí dá máma? Co koupí táta? A co babi a děda?

Míša je brzy doma. „Veselé narozeniny,“ popěvují. Na zemi leží zabalené dary. Míša je pomalu vybaluje. Jé foukací fixy. To bude malování! Jé, med’a! „To je med’a Béd’a,“ říká Míša. A tady je zabalená čokoláda. To si Míša dá. No né, tady je nové kolo. To na chatě bude na kole od rána do večera.

Míša děkuje. To byly narozeniny!

(Klára Novotná)

1. Zakroužkuj co je správně (ano – ne)

Míša slavila páté narozeniny.	ano - ne
Mezi dary, které dostala, byl i kočárek s panenkou.	ano – ne
Před oslavou narozenin byla Míša na výletě.	ano - ne
Dárky pro Míšu ležely na stole.	ano - ne

2. Najdi a napiš:

tři jednoslabičná slova _____

dvě dvojslabičná slova _____

jedno troj nebo víceslabičné slovo _____

3. Vyznač barevně druhou, čtvrtou a poslední větu.

4. Napiš první a poslední slovo druhého odstavce:

_____

Dovolená

Přečti a splň úkoly:

Máme nové auto. Je celé zelené. Táta, máma, Pět'a a já jedeme na dovolenou v autě. Táta řídí a my se díváme do okolí.

„Co to je?“ říká Pět'a.

„To je moře,“ povídá máma. „Moře je, Pět'o, veliká louže s vodou. Rybáři v ní loví ryby. Jedou po ní veliké lodě. Lidé se v ní koupou“

I my se v moři koupeme. Potápíme se, lovíme medúzy, opalujeme se na dece. A loudíme na mámě cizí peníze na nanuka. Už ale musíme domů do hotelu. Bude večere a na tu se my těšíme.

(Radka Šebelová)

1. Vyber jiný název povídání:

- a) Na dovolené v horách   b) Dovolená u babičky
c) Mořské ryby   d) Dovolená u moře

2. Napiš, kdo jel na dovolenou:

---

3. Označíme-li dlouhou slabiku – a krátkou slabiku . , najdi a napiš dvě slova odpovídající tomuto rytmu:

---

4. Proč potřebují děti od mámy „cizí peníze“ na nanuka?

Jakou barvu mělo auto, kterým jela rodina na dovolenou?

---

5. Označ, co je pravda – rodina na dovolené bydlela:

- a) pod stanem   b) v hotelu   c) u tety

Přichází jaro

Přečti a splň úkoly:

Dana nemá ráda zimu. Okolí je ledové a zima leze za kabáty. Danu to doma nebaví a těší se na jaro. Zima pomalu mizí a ukazuje záda. Je tady jaro, to je ale novina, ledy tají a začínají nové časy.

Dana je veselá, čekala na to celou zimu a nemůže tomu uvěřit. Běží do polí a sadů a vidí, že se na mezi zelenají keře. Na to se vydává do lesa a na pasece dýchá vůni jara. Běží k potoku, voda tu čile teče, u rákosí sedí rybáři a ryby čile zabírají. Ze země vyzařuje nová síla a Dana jde vesele domů. Je jaro a ona se raduje. Na jaře ráda sází na záhony jahody a sazenice zeleniny.

(volně podle Evy Hložkové)

1. O jakých dvou ročních obdobích se píše?

---

2. Co je pravda (vyber):

- a) Dana má ráda zimu.
- b) Dana se těšila na jaro.
- c) Na jaře je zamrzlý potok.
- d) Dana na záhony sází zelí.

3. Kde seděli rybáři?

---

4. Najdi a napiš tři slovesa, která vystihují, co se děje na jaře

---

3. Hledej a napiš jakákoli slova z článku, která nějak souvisí s jarem

---

4. Hledej (a napiš) slova s měkkými slabikami:

Jules Verne

Přečti a splň úkoly:

Vedle sklonu k útěkům a toulkám měl malý Julek už od dětství jednu velkou touhu - stát se námořníkem. Málem se mu to poštěstilo už ve třetím ročníku. Ctihodní bratří ho jednou jako vzorného žáka poslali s vozíkem pro svíčky do krámku v sousední ulici. Julek neměl žádný útek v plánu, když ale najednou zahlédl na rohu plavčíka, o málo větší, než byl sám, dal se s ním do řeči. Malému plavčíkovi se nechtělo zpátky na loď, tak se dal docela rád přemluvit, že tam Julek půjde místo něho. A plavčík naopak namísto Julka odveze vozík se svíčkami do školy. Zdálo se to náramně jednoduché. V nejbližším průjezdu si vyměnili šaty, a když plavčík zvonil u školy, Julek už rázným námořnickým krokem mířil k přístavu.

1. Napiš vlastními slovy, jak si představuješ pokračování příběhu:

---

2. Očísluj následující věty podle toho, jak se odehrávaly v příběhu:

Plavčík zvonil u školy.

Zahlédl na rohu plavčíka.

Julek rázným námořnickým krokem mířil k přístavu.

Julek už od dětství měl jednu velkou touhu - stát se námořníkem.

3. Jaký žák byl Julek a kam ho poslali ctihodní bratří?

---

4. Koho Julek zahlédl?

---

5. Jak dopadlo setkání obou chlapců?

---

6. Podtrhni slova, která se v textu nevyskytují:

Náramně, chlapec, přiveze, odveze, mířil, květina, malý, silnice, loď, vozík, plavčík, svět, škola, moře, šaty, větší, obchod, pádlo, jednoduché

Setkání s malým princem

Malý princ, pohádková bytost, přichází na naši Zemi ze vzdálených vesmírných světů. Kdesi v africké poušti se setkává s autorem úryvku příběhu Setkání s malým princem. (5.r.)

Tak jsem žil sám a neměl jsem nikoho, s kým bych si mohl opravdu popovídat. Tu se mi jednou před šesti lety v poušti na Sahaře porouchal motor. Něco se v něm polámalo.

A poněvadž jsem neměl s sebou mechanika ani cestující, chtěl jsem se do té nesnadné opravy pustit sám. Byla to pro mne otázka života nebo smrti. Měl jsem pitnou vodu sotva na týden.

První večer jsem tedy usnul v písku, na tisíc mil od jakékoliv obydlené končiny. Byl jsem opuštěnější než trosečník na voru uprostřed oceánu. Dovedete si proto představit, jaké bylo pro mě překvapení, když mě na úsvitě probudil zvláštní hlásek:

„Prosím pěkně ..... nakresli mi beránka...“

„Cože?“

„Nakresli mi beránka...“

Vyskočil jsem, jako by do mne hrom uhořel. Dobře jsem si protřel oči. Pozorně jsem se podíval a spatřil prazvláštního človíčka, který si mě vážně prohlížel.

Považte jen, že jsem byl na tisíc mil od jakéhokoliv obydleného kraje. A můj človíček nevypadal, jako by zabloudil ani na smrt unavený nebo vyhladovělý, polomrtvý žíznil nebo na smrt vylekán. Vůbec nevypadal jako dítě ztracené v poušti, na tisíc mil od nějakého obydleného kraje. Když jsem konečně byl schopen promluvit, řekl jsem mu:

„Ale .....co tu děláš?“

(Malý princ, Antoine de Saint-Exupéry)

Odpověz na otázky:

Kde se letci porouchal motor? _____

Na kolik dní měl s sebou pitnou vodu? _____

Proč se chtěl do opravy motoru pustit sám? _____

Koho uviděl ráno po probuzení? _____

Jak byl vzdálený od obydleného kraje? _____

V některých slovech se pomíchaly slabiky. Slovo napiš správně a podtrhni ho v textu.

cha - me - ka - ni _____ ví - po - dat _____

rán - be - ka _____ hlí - pro - žet _____

dil - pro - bu _____ hla - vy - vě - do- lý _____

ny - kon - či _____ mlu - pro - vit _____

Každé slovo má v textu své místo. Slovo najdi a napiš:

Páté slovo zprava ve druhém řádku je _____

Sedmé slovo zleva na pátém řádku _____

Páté slovo zprava na sedmém řádku _____

Čtvrté slovo zleva na čtrnáctém řádku _____

Šesté slovo zprava na sedmnáctém řádku _____

Najdi slovo podle prvního a posledního písmene.

O – O (má 5 slabik)..... S –L (má 2 slabiky).....

Z – É (má 3 slabiky)..... P-T (má 4 slabiky).....

B – A (má 3 slabiky)..... J –M (má 1 slabiku) .....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

O šídlo, kohoutu, kačeru a houseru

Přečti a splň úkoly:

Šlo šídlo do lesa na houby. Potkalo kohouta.

„Šídlo, kam jdeš?“

„Jdu do lesa na houby. Pojd' se mnou! Bude nás víc, nebudeme se bát vlka nic.“

Kohout poslechl a šli dál. Potkali kačera.

„Šídlo s kohoutem, kam jdete?“

„Jdeme do lesa na houby. Pojd' s námi! Bude nás víc, nebudeme se bát vlka nic.“

Kačer poslechl a šli dál. Potkali housera.

„Šídlo s kohoutem a kačerem, kam jdete?“

„Jdeme do lesa na houby. Pojd' s námi! Bude nás víc, nebudeme se bát vlka nic.“

Houser poslechl a šli dál. Když přišli do lesa, dostali všichni z vlka strach. Naštěstí uviděli chaloupku a schovali se v ní. Kohout si sedl na bidlo, kačer vlezl pod lávku, houser vyskočil na lávku a šídlo se vpíchlo pod práh.

Najednou vrazil vlk do světnice.

„Všechny vás sežeru,“ zařval na ně.

Ale kohout, který měl na bidle nejvíc odvahy, zakokrhál: „Všichni ho bijte!“

Houser křičel: „Kyjem! Kyjem ho!“

Kačer: „Šak tak, šak tak!“

Nakonec vyskočilo zpod prahu šídlo a pich ho do boku, pich, pich!

Vlk se hrozně polekal a utekl.

Šídlo se svými kamarády nasbíralo hub a vrátilo se vesele domů.

(princezna Holubice aneb Sedmdesát sedm pohádek z Moravy a Slezska)

1. Odpověz na otázky:

Kam šlo šídlo? _____

Koho šídlo potkalo jako prvního? _____

Koho potkala zvířátka jako posledního? _____

Napiš všechna zvířátka, která v textu najdeš: _____

_____

Jak skončil celý příběh? _____

_____

2. Místo teček doplň písmena, aby vzniklo slovo, které se vyskytuje v textu.

K.....T

P L

K .....R

V L

H .....R

S .....U

3. Vyškrtej slova, která v textu nenajdeš.

Houby, pytel, veverka, kohout, slepice, brouk, do lesa, na dvorek, kačer, chaloupku, svetr, vlk, vítr, stromy, podzim, šídlo, poskakoval, schovali se, cestičce, zelený, čtyři, vesele, kamarády, osel, houser, auto, domů, do lesa, strach, práh, košík, křičel, louka, utekl

4. Pokus se správně slova oddělit:

Houserposlechlašlidál.Kdyžpřišlidolesa,dostalivšichnizvlkastrach.Naštěstíuviděl inedalekochaloupkuaschovalisevní.Kohoutsisedlnabidlo,kačervlezlpodlávku,houservyskočilnalávkuášídlosevpíchlopodpráh.

Malé a velké zelí

Přečti a splň úkoly:

To se vám jednou na podzim vypravila žirafa na šípky. Byla chytrá a věděla, že když bude pít šípkový čaj, v zimě nenastydne tak snadno, jako kdyby ho nepila. Ale nebyla sama. Stejný nápad měl kdekdo. Ani skřivan, ani brouci, a dokonce ani špačci, kteří na zimu odlétali za teplem, nechtěli nastydnout.

Společnost to byla věru zajímavá. Nejvíce se však žirafa podivila, když z neposekané trávy na louce vyšlo zelí. Jedna velká a šest malých hlávek. A každá si v ruce nesla proutěný košík. Něco takového viděl jen málokdo.

„To jsem z toho celá pryč,“ pověděla žirafa, „odjakživa patřilo zelí k vepřovému a knedlíkům, ale aby chodilo na šípky, to jsem ještě neslyšela.“ „Co se divíš?“ řeklo velké zelí, „když mohou na šípky chodit žirafy, proč by zelí také nechodilo?“

„A to je vlastně pravda. Vždyť na tom není nic divného, když někdo nechce nastydnout, zajde si na šípky, a je to jedno, jestli je to žirafa nebo zelí,“ řekla si žirafka, sundala ze zad modrý batůžek a začala do něj sbírat vyzrálé šípky.

A tak na cestičce pod šípkovým keřem stála žirafa, sedm hlávek zelí, modrý batůžek, sedm proutěných košíků a na keři poskakoval skřivan a špačci a broučí rodina. Každé zelí naplnilo košíček, žirafa batůžek, špačci a skřivan plátěné váčky a každý brouk si na záda naložil jeden šípek. Víc by neunesl.

Celý podzim se pak tihle všichni sobotu co sobotu scházeli na šípkách a potom byli celičkou zimu zdraví jako řípy.

(Irena Ričlová)

1. Odpovězte:

Kdo všechno nechtěl v zimě nastydnout? _____

Kolik se na louce objevilo hlávek zelí ? _____

Jakou barvu měl batůžek žirafy? _____

Kdo stál na cestičce před šípkovým keřem? _____

Do čeho sbírali šípky špačci a skřivan? _____

V který den se všichni scházeli na šípkách? _____

2. Oddělte jednotlivá slova čárou:

Tosevámjednounapodzimvypravilažirafanašípky.Bylatchytráavěděla,žekdyžbudepítšíp
kovýčaj,vziměnenastydnetaksnadno,jakokdybyhonepila. Alenebylasama.
Stejnýnápadmělkděkdo.Aniskřivan,ani brouci,adokonceanišpačci,
kteřínazimuodlétalízateplem,nechtělínastydnout.

3. Dejte do kroužku slova, která se v textu nevyskytují:

podzim, žirafa, věděla, pytel, brouci, hadice, osel, čaj, skřivan, skřivani, trávy, loď,
nepokosené, křeslo, déšť, hlávek, zelí, guma, knedlíkům, pes, klokan, šípky, košík,
papír, louka, brambory, batůžek, žirafka, cestičce, had, sedm, poskakoval, zelený,
brouk, pátek, sobotu, neděli, váčky, záda, řípy, svetr, zdravý, auto, motorka, zimu,
pohodlí, vítr, hlad

4. Označte pastelkou druhou a čtvrtou větu

A tak na cestičce pod šípkovým keřem stála žirafa, sedm hlávek zelí, modrý batůžek,
sedm proutěných košíků a na keři poskakoval skřivan a špačci a broucí rodina. Každé
zelí naplnilo košíček, žirafa batůžek, špačci a skřivan plátěné váčky a každý brouk si
na záda naložil jeden šípek. Víc by neunesl.

Celý podzim se pak tihle všichni sobotu co sobotu scházeli na šípkách a potom byli
celičkou zimu zdraví jako řípy.

5. Zakroužkujte, jestli je tvrzení pravdivé:

Žirafa se vydala sbírat houby ano ne

Na louce potkala deset hlávek zelí ano ne

Se žirafou sbírali šípky i skřivan a špačci ano ne

Brouci si odnesli každý tři šípky ano ne

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Mach a Šebestová

Přečti a splň úkoly:

Jednou vyprávěla paní učitelka dětem, že kdysi dávno byla doba ledová.

Šebestovou to neobyčejně zajímalo a tak když šli s Machem ze školy domů, řekla, heleď Machu, na co máme to senzační sluchátko.

Prosím, my bysme se strašně rádi podívali do doby ledové, ale s Jonatánem, a ze sluchátka se ozvalo, beze všeho, jak si račte přát, ale měli jste se líp obléknout, bude vám trochu zima.

A nebyla, to víte, doba ledová je doba ledová, všude samý prales a najednou se lekli, před nimi stál mamut jako třípatrový dům, zvedl chobot a troubil jako autobus.

1. Najdi v textu přirovnání: _____

2. Najdi v textu nespisovná slova: _____

3. Odděl slova svislou čarou:

Jednouvyprávělapaníučitelkadětemžekdysidavnobylosedová.

AvturanubylivdoběledovéisJonatanem.

Zvedlchobotatroubiljakoautobus.

4. Najdi slova podle prvního a posledního písmene:

J - M (má 4 slabiky) ..... S – A (má 3 slabiky).....

M - T (má 2 slabiky) ..... T – Ý (má 4 slabiky) .....

A- S (má 3 slabiky)..... D –M (má 1 slabiku) .....

FILMY, večerníčky a čítanky

(možnost propojení čtení z čítanky s filmem nebo televizí)

2. – 5. třída

Josef Lada – Kocour Mikeš (2. díl)

Wenig A., Sekora O. Kocourkovští

Božena Němcová – Babička, pohádky

K. a J. Čapek - O pejskovi a kočičce, Dášeňka, čili ....

Kolář J. Z deníku kocoura Modroočka

Čtvrtek V. Křemílek a Vochomůrka

Ondřej Sekora – Ferda Mravenec (Jak se měl Ferda ve světě)

J. Karafiát – Broučci (1. díl)

Spejbl a Hurvínek

Jiránek, Pacovský, Šrámek Bob a Bobek (na cestách)

Čtvrtek V. Maková panenka

Čechura R. Maxipes Fík

Miller Z. Krtek a .....(dobrodružství 1,2)

Astrid Lindgrenová - Pipi Dlouhá punčocha

Zdeněk Macourek – Mach a Šebestová (na prázdninách 1. 2. díl)

FILMY, večerníčky a čítanky

(možnost propojení čtení z čítanky s filmem nebo televizí)

Rohja dcera loupežníka

Sněhová královna

Robinson Crusoe

K.J. Erben – Kytice (Štědrý večer, Polednice)

Swift J. Guliverovy cesty

M.Twain – Dobrodružství Toma Sawyera

Saint – Exupéry Ant. – Malý princ

Biblické příběhy (O stvoření světa)

Žáci Kopyto a Mňouk

Jules Verne .....

J. Foglar – Záhada hlavolamu

Rychlé šípy

R. Kiplig – Kniha džunglí – Mauglí

R. Těsnohlídek – Liška Bystrouška

ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21

Brno 2012-2015